

VOJENSKÉ ROZHLEDY

ROČNÍK X.

ČÍSLO 3.

Podplukovník gšt. František VEJMEKKA:

Střetný boj. Jeho charakteristika a zásady jeho provádění v rámci divise.)*

Úvodem.

Rozhlehlost hranic našeho státu, které třeba mít na mysli pro válečnou frontu, nutí nás k podrobnému studiu pohybné války.

Začátek operací bude se jevit v srážkách pohraničních krycích částí, za nimiž se shromažďují armády v různých prostorech k provedení válečného plánu. Ať je situace válečných soupeřů jakákoliv, bude se každá z válčících armád snažit přenést operace na území státu nepřátelského, neboť je známo, že prvním významným vítězstvím jest, vede-li se válka na území cizím. Tím nejenže lépe kryjeme vlastní válečné zdroje, umožníme dokonalou mobilisaci národa, chráníme se před ohromnými škodami materiálními a pozvedáme morální stránky vojska-národa, nýbrž ničíme i zdroje nepřítele. K provedení nezbytně musí býti zahájena ofensiva soustředěných armád. (Tím nikterak neprezírám přepadovou činnost slabých, ale velice pohyblivých jednotek.) Poněvadž tato myšlenka, k níž jsou připravovány válečné plány, bude ovládati obě válčící strany, musí dojít co nejdříve k střetnutí. Tak střetný boj, jenž se svým charakterem v některých podmínkách poněkud liší od bojů ostatních, bude předcházeti skoro přede všemi počátečními operacemi, prováděnými na frontách a úsecích, na nichž se dosud nevedly boje většího rázu (mimo bitky krytu). Nevyjímám ani ten případ, kdy nepřítel chce zůstat v obraně, poněvadž nelze v našich poměrech předpokládati, že již na počátku války narazíme na takovou opevněnou a organisovanou frontu, která by neměla ráz pohybné války, nejméně v prvních dnech operací. Proto každá armáda, když vyrazí proti nepříteli, aby provedla rozkaz a uskutečnila myšlenku vrchního velitele, musí býti připravena na střetný boj.

Ovšem i v plné válce může nastati střetnutí, a to na křídlech fronty nebo při průlomu fronty, do něhož jsou zasazovány jednotky s obou stran. (Průlom v Artois 21. března 1918 a na Chemins des Dames 31. května 1918.)

I.

Dříve než podrobně pojednám o střetném boji, načrtnu, jaký má asi vzhled.

1. Boj jednotlivých proudů,**) nejvýše divisí. Z toho

*) Použité prameny: Gen. A. J. Andogskij, „Vstrěčný boj“. Petrohrad 1918. Plk. Lemoine, „Tactique Générale“, přednášky francouzské válečné školy. Kromě toho použil jsem v této práci výsledků diskusí, které jsem o tomto předmětu míval s plk. gšt. V. Lužou, přednostou oper. odd., pplk. gšt. Frant. Taliavaniou a pplk. gšt. Janem Heřmanem.

Počteno cenou v soutěži r. 1928.

**) Tímto slovem rozuměj vždy to, čemu se v čl. 275 G-V říká pochodová skupina.

vyplývá, že zjednání dotyku bude nepravdivé, až snad poněkud zmatené. Dá se předpokládat, že bude velmi výhodné na některých místech, bez zvláštního výsledku jinde a konečně budou určité úseky, kde utrpíme neúspěch.

2. Z toho, co bylo právě uvedeno, lze vyvoditi, že bude na začátku střetného boje skoro pro všechny velitele všech stupňů velitelských znalost situace buď malá nebo dokonce žádná.

3. Vznikne období pohybů a výkyvy budou zprvu silné, ale čím dále, tím mírnější a bojová linka bude vyhledávat jakousi rovnováhu, ovšem v neprospěch slabšího (ať početně nebo takticky) proto, že se útočník unavuje a obránce se pomalu organizuje a hledá oporu v terénu obsazením jeho výhodných míst. Ovšem utišení je rázu čistě přechodného a slouží k přípravě nových akcí.

Proto zůstane situace stále napjatou a nyní bude záležeti na tom, kdo dříve připraví a provede nový úder. Je skoro jisté, že bude-li podobný úder dobře organizován, nasazen a co nejdříve proveden s překvapením co možná silnou částí, bude mít skoro jistý úspěch.

(Při dnešní síle palby není možno tak rychle obrátiti na útěk třeba hodně slabšího nepřítele, jak bylo možno ještě v roce 1914.)

Z toho plyne, že musí býti velmi rychlý spád událostí a jednotlivé fáze bitvy splývají a následují rychle za sebou, abychom dosáhli pozoruhodných úspěchů poměrně v krátké době, jak toho vyžadují taktické okolnosti.

*

Jak asi se vedl střetný boj ve válečné koncepci před samým rokem 1914 a jak se též na počátku světové války odehrál?

Pochod na nepřítele se konal obyčejně v koloně divise (méně v koloně brigády), z nichž každá byla chráněna předvojem s menším množstvím dělostřelectva, jenž táhl též v koloně. Úloha předvoje byla donutiti nepřítele, aby se rozvinul; za tím účelem musil na něho útočiti. Během boje předvoje rozvínoval se valný voj kolony a boj pokračoval s útokem (méně manévrem) hlavní síly. Podle předpokladů měl býti manévr nepřítele totožný. Poněvadž vojsko bylo vychováno v útočném duchu, útočilo se okamžitě na nepřítele „všude, kde se zastihl“ a jakýmkoli silami a zbraněmi. Rozvinutí jak předvoje, tak hlavních sil, se dělo až po zjištění dotyku předních částí předvoje. Útočilo se ve ztrnulých formacích, tvrdě přenesených z cvičiště (manévrů) do terénu, aniž se hledaly jeho výhody.

Ovšem s touto doktrinou, úplně přezírající sílu palby, bylo možno úspěšně bojovati jedině tenkrát, když se nepřítel řídil tímž způsobem, t. j. táhl v koloně, rozvínoval se až po zjednání dotyku předních částí předvoje a útočil bez náležité souhry hlavních zbraní, hlavně pěchoty s dělostřelectvem.

Nastaly však tragické scény, když se narazilo na nepřítele, který se již rozvinul v příhodném terénu, částečně organizoval obranu i spolupráci jednotlivých zbraní (dnešní plán palby). Pak nepřipravené útoky pěchoty, prudce vedené ve ztrnulých formacích, končily krvavým nezdarem. Tak tomu bylo u všech armád, které při prvních střetnutích měly ohromné ztráty, někdy až tři čtvrtiny početního stavu své pěchoty v několika hodinách.

II.

Z toho možno čerpati tolik, že bude třeba odlišného způsobu, jak vésti střetný boj a jak nutno sledovati vývoj taktické situace, abychom v každém případě zůstali pány bojiště. Tuto otázku pokusím se tu načrtnouti.

K střetnému boji dochází tenkrát, pohybují-li se obě nepřátelská vojska proti sobě nebo zastavilo-li se jedno před samým střetnutím s úmyslem jednati protiofensivně a druhé postupuje. Čistým střetným bojem nebude, když soustředěné armády mají před sebou kryt; jedna z nich postoupí, napřed narazí na kryt, s nímž pravděpodobně svede boj dříve, než se střetne s vlastní nepřátelskou armádou.

Mám v úmyslu zabývatí se prvním případem skutečného střetného boje a jen upozorniti na některé zvláštnosti dalších případů, neboť i zde v zájmu studia nutno typisovati, ač dobře vím, že na bitevním poli toho není.

Jisto je, že se situace v střetném boji, hlavně jsou-li oba protivníci v pohybu, velmi rychle mění a že bude proto značná neujasněnost, čímž bude nejen třeba rychle jednati, nýbrž rozhodnouti se i tenkrát, když je situace nepřítele skoro neznáma. Rozhodnutí je však nutné, nemá-li býti vlastní armáda překvapena událostmi.

Vzhledem k tomu musí míti velitel armády, dříve nežli vyrazí proti nepříteli, určitý plán manévru, který musí vnutiti nepříteli, má-li si zajistiti volnost jednání. Plán je závislý na směrnících a obdržených úkolech, na situaci vlastní a hlavně na terénu, na kterém se má bitva svést. Podle těchto podmínek a zpráv, získaných o nepříteli, „určí velitel armády vyšším jednotkám prvního sledu směry a pásma pro zahajovací boj.“ Nutno však uvažovati dále. Do jaké situace se mohou tyto vyšší jednotky během svého postupu dostat, vzhledem k místu, jež zaujímají v celkové sestavě armády? Je třeba počítati s tím, že boj proti nepříteli v pohybu přináší vždy určitá překvapení. Mimo to musí sestava býti schopna co nejdříve zahájití útoku. Proto bude třeba pečlivě rozvážiti tyto okolnosti, jež doplněny dalšími zprávami o nepříteli a na základě vlastního plánu manévru vytvoří určitou situaci, podle níž se dají vyšším jednotkám již s počátku k dispozici určité posilové prostředky, abychom jim nejen usnadnili jejich úlohu, nýbrž zajistili si rychlý spád událostí při úplné volnosti jednání.

V následujícím pojednání studuji střetný boj v rámci divise, ač to není právě nejvhodnější zarámování, neboť nejdůležitější podmínky boje nařizuje velitel armády. Přes to však musí dáti veliteli divise mnohem větší volnost jednání, než je v normálním útoku; vždyť velitel divise musí projevití v boji vlastní iniciativu. Průběh boje lze velmi dobře sledovati v rámci divise, na jeho teorii však někdy nutno pohlédnouti s vyššího hlediska. Proto chtěj nechtěj musím do studie divise vmísiti něco teorie, jež se dotýká více velitele armády. Myslím, že tak lépe posloužím srozumitelností pojmu střetného boje.

Velitel armády vydá pro postup divise, vedoucí k střetnému boji, všechny podrobné dispoice, jimiž ji uvede do nejvýhodnější situace pro boj. Musí jí svými prostředky dodatí potřebné zprávy v takovém rozsahu, aby se velitel divise nemusil starati o prostory

mimo pásmo postupu divise. V opačném případě by musila divise dostati posilové prostředky zpravodajské. Konečně v poměru platného úkolu může divise dostati posilové bojové prostředky. Předpokládejme, že velitel armády úplně správně vyplní svou úlohu k divisi a že divise má vše, co jí mohla armáda poskytnouti. Jak bude uvažovati velitel divise, aby své jednotky přivedl na žádané místo boje a zdárně boj zahájil a ukončil?

Je jisto, že učlenění sestavy armády chrání celek, ale nikterak to nezbavuje nutnosti, aby každý proud byl kryt vlastním předvojem, složeným co možná ze všech zbraní, silným podle úlohy, která mu připadá v rámci úlohy proudu. Nutno podotknouti, že v našich poměrech velmi zřídka bude divise tvořiti jeden proud, obvyčejně dva, tři, ba i více.

Proč je nutno táhnouti v takové sestavě: aby mohl býti ihned zahájen útok? Moderní bitva je vedena převážně palbou. I pohyb (manévr) slouží jen k tomu, abychom získali výhodné místo k působení palbou. Proto nesmí býti zahájena žádná bitevní operace dříve, dokud nemáme zajištěno převahu palby nad protivníkem. (Nelze-li vždy a všude dosíci této převahy, je alespoň nutná na místech důležitých k zajištění úspěchu.) Převahy palby dosáhneme hlavně těsnou spoluprací všech zbraní, pěchoty, dělostřelectva, letectva. Spolupráci pak připravíme, když učleníme jednotky do vhodné sestavy. Ovšem terén hraje při tom svou speciální úlohu.

Když velitel ví, že k střetnutí má dojíti v nejbližší době (za den — dva) prostuduje se zvýšenou pozorností terén, dělicí ho od nepřítele a soustředí podle pojaté myšlenky manévru své síly. Potom si buď vyhledá prostor v terénu, na němž chce vyčkati příchodu nepřítele, nebo bude postupovati s jednoho výhodného bojiště na druhé, až se na některém srazí s nepřítelem. Zde je vůle velitele divise vázána rozkazy. Podotýkám, že prostředky musí býti stále soustředěny a všechny ostatní zbraně připraveny podporovati pěchotu. Při tom se zvýší činnost zpravodajská, která bude doplněna náležitými prostředky.

Ty tam jsou časy, kdy bylo možno rychlým útokem pěchoty předvoje vyjasniti ihned situaci. Již v r. 1914 podobné nepřipravené a nepodporované útoky stály mnoho krve. Dnes by stály ještě více, byť i byly vedeny proti slabému nepříteli; nyní nutno manévrovati. Nelze-li manévrovati, je třeba míti důraznou převahu palby, t. j. spolupráci všech zbraní. To ovšem neznamená, že má býti ohrožen útočný duch armády. Jde jen o formu, která bude dána postupu. Tedy nepotáhne se v kolonách až k nepříteli, nýbrž každá část zahájí již v určité vzdálenosti přibližovací pochod, který bude tak organisován, aby zaručoval v každém případě dokonalou souhru všech zbraní. Tím se tedy zpomalí pohyb vpřed, ale naopak se uspiší vedení zahajovacího boje a provedení útoku, poněvadž síly jednotlivých proudů jsou předem rozvinuty během přibližovacího pochodu.

Kdy bude třeba začíti přibližovací pochod v případě střetného boje? Je-li nepřítel v pohybu, není třeba se tolik obávati jeho dělostřelectva, hlavně těžkého. Ovšem musím ihned připomenouti, že Němci již r. 1914 používali těžkého dělostřelectva v malých částech (četách, bateriích) i při sestavování předvojů. Podobnou tendenci jevila (jen v doktríně) ruská taktika, opravená podle válečných zkušeností, získaných na německé frontě 1914. Na druhé straně nutno uvažovati o tom, že nepřítel je též v pohybu, tedy že vzdálenosti

ubývá ze dvou stran. Je-li tudíž nepřítel hlášen ve vzdálenosti 20 km a bude-li postupovati, nastane ideální střetnutí na 10 km, tedy během 4—5 hodin. S touto okolností nutno počítati; velitel divise nesmí spoléhati na zprávy, na př. „nepřítel nepostupuje, obsadil linii x—y“. Tato zastávka může býti jen provisorní, k uspořádání sil příliš rozložených po terénu, nebo prostě klamná a pod. Ostatně i vlastní proudy budou čas od času zastaveny za účelem vzájemného i vnitřního uspořádání. Z těchto důvodů bude nutno začítí přibližovací pochod již tenkrát, když velitel divise dostane zprávu, že nepřítel je v místě x, které jest od čela předvoje vzdáleno 20 km. Proč? I v tom případě, že bylo použito nejrychlejších pojetek k dodání zprávy, nutno počítati s tím, že uplynula nejméně hodina od doby, kdy nepřítel byl v místě x zjištěn. Za tu dobu postoupil jistě 3 km vpřed, je tedy vzdálenost zmenšena na 17 km. Vydání rozkazu pro přibližovací pochod (třeba již předvidaného), jeho dodání a provedení bude trvati též $\frac{1}{2}$ hodiny a zaujetí přibližovací sestavy rovněž $\frac{1}{2}$ hodiny, tedy úhrnem opět hodina. Ovšem za tu dobu postupuje nejen nepřítel, ale i my. Tím se zmenší vzdálenost o 6 km. Tak, i d e á l n ě říkajíc, dosáhneme rozvinutí v přibližovací pochod ve vzdálenosti 11—12 km od nepřítele. Podobného ideálního řešení bude lze v praxi sotva dosíci a tak se vzdálenost od nepřítele zmenší při dosažení žádané sestavy. V prospěch zdržení je ta výhoda, že čím více se obě armády blíží, tím opatrnější a proto i pomalejší je pohyb vpřed.

Naopak zrychlení celého rozvinutí nastane, když k zjištění nepřítele (na původních 20 km) bude použito divisní letky, což s malými výjimkami bude pravidlem, neboť před střetnutím musí nastati zvýšení činnosti všech zpravodajských orgánů, jejichž úloha musí býti přesně stanovena.

Pokud jde ještě o zdržení, nesmíme spoléhati, že též u nepřítele nastane, že bude postupovati jen opatrně. Snadno se může přihoditi, že udeří prudce a výbojně, překvapí nás pak nepřipravené a donutí nás k obraně na místě nebo dokonce i k ústupu, jsme-li na nevýhodném terénu.

Z toho vyplývá, že bude-li ve skutečnosti nařízen přibližovací pochod ve vzdálenosti, podle zpravodajského hlášení, asi 20 km od místa, kde posledně byl zjištěn nepřítel v pohybu, dojde k zaujetí žádané sestavy pravděpodobně 6—10 km od nepřítele.

To ovšem neznamená, že se celá divise, všechny proudy a jednotky najednou rozvinou v přibližovací pochod. Tento pochod bude zaujat postupně od předu dozadu, což přispěje k uspořádanosti přibližovacího pochodu a uspoří mnohým jednotkám zbytečnou únavu.

O tom, jak vhodně se provede a čemu má odpovídati přibližovací pochod, zmiňuje se G—V v čl. 341, jenž zní: „Ten z obou protivníků, který bude moci přejíti k útoku se „spojenými“ bojovými prostředky dříve, než nepřítel bude mít čas shromáždit své vlastní síly, bude míti jistou výhodu. Divise koná svůj přibližovací pochod v několika proudech pěchoty a veškeré její dělostřelectvo je vrážděno na takové místo v pochodové sestavě, aby mohlo rozvinouti ihned co největší palebnou mohutnost, kdyby došlo k střetnutí. Nepostačují-li zprávy k tomu, aby bylo možno zaujmouti již napřed sestavu, srovnávající se s vyhlédnutou myšlenkou manévru, uváží velitel divise různé možnosti střetnutí a vyhledá pro každou z nich bojiště, kde by mohl rozvinouti co nejlépe své bojové prostředky.

Přibližovací pochod záleží v tom, že se postupnými posuny dospívá do vyhlédnutých prostorů.“

K zdůraznění mohutnosti palby a k dosažení její převahy bude výhodné přidělovati části hrubého dělostřelectva předvojům proudů. Bude-li mít divise dalekonosné dělostřelectvo, bude lépe přiděliti toto. Zkušenosti získané v roce 1914 vytýkají výhody, když ihned po zjednání dotyku dopadají mezi nepříteli těžké střely, působící mu ztráty a hubící morální síly. V podobném použití byli Němci na počátku války proti svým soupeřům ve výhodě, jak jsem výše uvedl.

Divise bude tak učeněna, aby mohla ihned po navázání dotyku event. zahájití útok.

Pásma a směry přidělené jednotlivým proudům divise budou velmi různé, a to ve spojitosti s úlohou, jež jim připadá v celkové sestavě a podle myšlenky manévru. Každý proud bude chráněn vlastním předvojem. Společný předvoj bude výjimkou. Sestava divise bude odpovídati bojovým předpokladům, jež lze během postupu očekávati. Rozdělení na proudy a rozvrstvení zbraní musí býti již tak upraveno, aby se mohl bez obtíží, ztráty času a kdykoli zahájití přibližovací pochod a z něho přechod v boj, vše za úplné spolupráce zbraní.

Záloha divise zaujme v celkové sestavě takové místo, aby odpovídalo myšlence manévru a aby mohla vhodně a rychle zasáhnouti v boj. Při té příležitosti zdůrazňuji: vyjádření manévru se děje ve většině případů pohybem a zasažením záloh; dále slabé místo každé sestavy je na křídlech; doktrína našeho souseda se vyznačuje hlavním úsilím proti křídlům (viz Canne—Schlieffen—Tannenberg“).

Před touto sestavou v pásmu divise, asi na vzdálenost jednodenního pochodu, je převzvědný oddíl. Zkušenosti dokázaly, že samo jezdeckto není s to v daný čas dosáhnouti zvýšených požadavků boje; proto se k zesílení jeho průraznosti doplňuje částmi cyklistů, kulometů, pěchoty na autech, ba i dělostřelectva. Vše je pod názvem smíšený převzvědný oddíl. Tento oddíl je s to vésti boj k získání zpráv. Úloha daná SPO. může býti nejrůznější, nikdy však nesmí přesahovati jeho síly a nutno dbáti toho, aby nebyl poslán a vydán oddělené porážce, což se v střetném boji může snadno přihoditi. Důsledky této porážky mohou býti velmi těžké a nese snadno napravitelné. Velmi snadno může dojiti ke ztrátě iniciativy. Ovšem někdy lze počítati i s armádním jezdecktvem. Proto je vhodné býti do jisté míry informován o nepříteli dříve, než vyšleme SPO. daleko dopředu. Tak se stane buď přijetím zpráv od armády a vysláním vlastního letectva divise. SPO. a letectvo budou základními zpravodajskými, částečně i zajišťovacími prvky divise. Jejich spolupráce musí býti pečlivě studována a řízena tak, aby se jejich výkonnost znásobila. Direktivy pro vyhledávání zpráv budou důležitou prací velitele a jeho štábu. Nenadsazují snad, řeknu-li, že mítí v tomto případě „šťastnou ruku“, znamená zajistiti si štěstí po dobu celé akce.

Uvedl jsem rozvinutí přibližovacího postupu dříve, nežli jsem dospěl k pohybu sestavy. Učinil jsem tak zámyslně, neboť je třeba věděti, v jaké situaci budou čelní prvky a co musíme činiti k jejímu ovládnutí, abychom podle toho řídili nejen sestavu, nýbrž i její pohyb, t. j. dali čelním prvkům dosti prostoru, času a podpory k provedení všech těchto opatření.

III.

Jak se bude sestava pohybovati.

Již dříve bylo řečeno, jaké výhody skýtá terén a jak je důležité svést boj na terénu předem vyvoleném. Z toho plyne, že velitel, dříve než vyrazí proti nepříteli, pečlivě prostuduje terén, dělíci ho od nepřítele a určí na něm pásma, výhodná pro střetnutí. Budou to zpravidla charakteristické linie v terénu. Jejich vzdálenost závisí především na terénu a na vzdálenosti nepřítele, ale přes to se řídí hlavně dobou, kdy možno střetnutí předvídati. Tak v první etapě pochodu možno vybrati pásma dosti vzdálená od sebe, avšak čím dále, tím bude vzdálenost kratší, až se konečně zmenší tak, že bude možno dělostřelectvem z jednoho pásma podporovati předvoje v prostoru dalšího pásma.

Na těchto pásmech terénu budou více méně dlouhé zastávky, které budou určeny k uspořádání, a bude-li třeba, k reorganisování pochodové (přibližovací) sestavy. Rozumí se samo sebou, že volba pásem vhodných pro střetnutí, jich definování a event. zastávky, pokud jde o divisi, bude podléhati rozhodnutí velitele armády, jenž si musí tímto způsobem zajistiti vliv na svou sestavu, na její pohyb a pohotovost.

*

Terén hraje při všech studiích taktických, tedy i při sledování operací střetného boje důležitou úlohu. Proto je třeba jeho prozkoumání věnovati zvláštní pozornost. Není sice účelem tohoto článku obírat se touto otázkou, ale přece je nutno se o ní zmíniti. Pro stručnost použiji k tomu všeobecných vývodů o terénu, k nimž dospěl plk. Lemoine v své práci „Tactique Générale“.

„Z celkové situace o terénu třeba vyvoditi:

hlavní linie terénu a jeho význačné body (střediska — terénní celky);

prostory (pole) uzavřené neb oddělené, na nichž možno provésti křížení palby;

prostory (zóny) viditelné a skryté pozemnímu pozorování;

cesty, jež dovolí přístup na bitevní pole.“

Ovšem jako červená nitka celou studií terénu musí se táhnouti účel, ke kterému byl terén zkoumán. Ve většině případů bude se terén studovati podle mapy, která však není tak výrazná jako terén sám. Proto bude třeba též terén viděti a pak teprve usuzovati. Tak může se státi nejčastěji z letadla. Nejlépe ovšem je, půjde-li o vlastní území, bude-li velitel znáti terén z paměti.

*

Princip postupu budou skoky, t. j. především musí pásma dostihnouti přezvědné oddíly. Pak teprve půjdou předvoje a za nimi v určité vzdálenosti potáhnou valné voje kolon. V prvním období, když nepřítel je ještě na 3—4 etapy vzdálen, nebudou tyto skoky vůbec znatelné pro menší jednotky. Totiž, že půjdou stále normálně vpřed. Sestava prostě kryta na jednu etapu dopředu přezvědnými oddíly a na několik kilometrů předvoji, bude postupovati nepřetržitě nebo s menšími zastávkami dosti rychle, aby co nejvíce zachvátila území, jsouc stále připravena na všechny různé případy, hodnocené podle odvahy nepřítele. Nutno vždy počítati s přepady velmi pohyblivými, ale poměrně slabými nepřátelskými oddíly.

Když však máme zprávy, že nepřítel stihl na bližší vzdálenost tak 2—3 etapy, nebo když se dokonce našemu SPO. podařilo zjednat s jeho předními částmi dotyk, musí se naše pozornost zesílit. Pohyb bude udržován v přesném pořádku a v náležitých vzdálenostech bude SPO., předvoje a valné voje, jakož bude nutno zvýšiti pozornost ve vyhledávání zpráv. Vzdálenosti mezi jednotlivými částmi (sledy) budou se řídití terénem a situací.

Změna v normálním pohybu nastane současně se zahájením přibližovacího pochodu. Pak nejdříve předvoje stihnou vyznačené pásmo; teprve po jeho obsazení vyrazí hlavní voje proudů. Předvoje tak tvoří první sled přibližovacího pochodu a valné voje sledy další. Čím blíže k nepříteli, tím delší budou zastávky předvoje, neboť musí čekat, až se valný voj přiblíží (čelo) na přiměřenou vzdálenost. Ovšem čekající předvoj nesmí zahálet, nýbrž upevňuje své spojení s SPO.; je-li nutno, posílá další hlídky a zkoumá terén. Skoky se zmenší tak, aby jednotky zůstaly pohromadě, vždy připraveny zahájit boj a podporovati jedna druhou. Sražení jednotek však nesmí býti přílišné, aby nenastalo jejich nahromadění, jakož i aby nebyla rušena jejich volnost pohybů. Tedy nevelí-li železná nutnost jinak (spěšné přispěchání na určité místo, předejití nepřitele na přirozené překážce, podpora ohroženého krytu, který vyžaduje nezbytně posily vzhledem na důležitost posice atd.), je vždy vhodné použití tohoto housenkového pohybu.

Tímto způsobem pohybu má se dosíci toho, aby divise byla stále pohotově svěsti boj všemi prostředky kdykoliv, a mimoto chce si její velitel zachovati výhodu volby terénu pro boj, což najisto zvýší mohutnost úderu a přinese rozhodný prospěch, ať se situace vyvine jakkoliv. Divise je stále soustředěna, tedy neztrácí čas v případě zjednání dotyku, nýbrž ihned může začít zahajovací boj (anebo útok) všemi prostředky. „Začasté bude ten z obou protivníků ve výhodě, který se co nejrychleji a nejúčelněji rozhodne, který bude míti své prostředky lépe pohromadě a rychleji je nasadí“ (čl. 256 G—V). K tomu dodávám: „Střetný boj je tak rychlý, že se vede výhodně těmi prostředky, jež jsou právě poruce. S velkým a rozlehlým pohybem záloh nelze počítati.“

Podobný pohyb vpřed bude pomalý (počítám zprvu 3—4 km. potom 2 km za hodinu). Ovšem má tu nepochybnou výhodu, že je vždy připraven k okamžitému zahájení boje, že nevydává předvoje oddělené porážce a že může vždy rychle a najednou použití všech bojových prostředků. Dosáhne nejméně na žádaných místech převahy palby a tím prvního kroku k úspěchu. Pohyb vedený jinak, pravděpodobně nebude míti soustředěny všechny prostředky, a narazí-li čelem na nepřitele, buď se musí zastaviti již v určité vzdálenosti, jež odpovídá času, potřebnému k soustředění prostředků, nebo bude dosti statečný a bude útočiti jen s tím, co má, na nepřitele, který je rozvinut a používá všech zbraní. Pak snadno může utrpěti porážku nebo bude nepatrné úspěchy platiti příliš krvavě. Ale zase naopak, když se první sled zastaví příliš blízko a když nepřítel zahájí útok dříve, nežli se nám podaří soustřediti všechny zbraně, bude na př. pro vlastní dělostřelectvo velmi obtížné vyhledati si posice za prudké palby nepřátelského dělostřelectva. Právě tak tomu bude s rozvinutím záloh pěchoty. Je pravděpodobné, že v tomto případě budeme nuceni opustiti obsazenou posici a provésti

soustředění zpětným pohybem předvojů a že velmi vážně bude ohrožena svoboda jednání velitele, který — aby zachránil situaci — bude třeba nucen zasaditi zálohy na místech mnohdy nevhodných pro vlastní manévry, nebo zálohy event. mohou býti pro ústup první linie samočinně vtaženy do boje. Další nevýhoda, jež se pravděpodobně vyskytne ve všech třech případech, je, že boj bude veden v pásmu velitelem nevybraném, tedy i snad málo vhodném.

IV.

Velmi důležitým úkolem SPO. a předních částí předvojů je zjednání dotyku. První dotyk s nepřítelem provede pravděpodobně armádní letectvo. Divisní letectvo pak musí býti s to podat veliteli nejméně tak přesné zprávy, aby mohl co možná nejbezpečněji zjistiti, který den a pohyb ho přivede v pozemní dotyk s většími nepřátelskými silami. Někdy budou vpředu SPO. divisí ještě armádní prvky, které přijdou v dotyk dříve. V tomto případě bude třeba, aby všechny tyto lehké prvky pracovaly podle jednoho plánu, v duchu jedné vedoucí myšlenky. Zajistiti spolupráci bude pak úlohou štábu armády. Jinak to povede k tříštění sil a k zbytečnému jich opotřebování.

Dotyk jednotlivých oddílů jest obvykle v různém terénu, t. j. jezdecko přijde v dotyk s nepřítelem jinde nežli předvoj a předvoj mnohdy též na jiném místě nežli hlavní voj. To vzniká tím, že ofensivní průbojnost jako vlastní jednotky má i nepřítel a že prostor hlavního úsilí je různý; následek toho je, že se linie dotyku bude neustále měniti, aniž je v naší moci ji ustáliti, třeba jen na několik hodin. Z toho vyplývá, že průzkumné oddíly a jezdecko velmi těžko budou moci udržovati své nadřazené přesně informovány o skutečném stavu linie dotyku a že jejich zprávy budou tím nepřesnější, čím později budou dodány. Z toho, co bylo uvedeno, možno opět vyvoditi dvě poučení: zjednati dotyk s nepřítelem co nejdříve, t. j. vyslati příslušné oddíly co nejdále dopředu. To znamená poslati je daleko do terénu a nechat je zničiti, nemíti s nimi spojení a vydati je na pospas náhodě, nýbrž jen tak daleko, aby bylo možno udržovati s nimi co nejtěsnější spojení.

Může se však velmi snadno přihoditi, že vlastní zvědné a zajišťovací prvky budou nepřítelem rychle zatlačeny a že předvoj — nechráněn — narazí znenadání na nepřítele a bude překvapen palbou. Proto velitel předvoje nesmí spoléhati na tyto prvky, nýbrž sám musí míti sestavu předvoje tak připravenou, aby mohl zachytiti ustupující přední části a přivítati nepřítele organisovanou palbou nebo dokonce na náhle se objevivšího nepřítele útočiti a tak dosáhnouti vytčeného cíle. Podobné nebezpečí bude tím větší, čím slabší bude výcvik vojska ve službě průzkumné.

Dále bude třeba, aby divise pamatovala na vyslání jednotek co nejdále kupředu, určených k tomu, aby tyto zvědné oddíly zachytily nebo vystřídaly. Čl. 342 G—V praví: „Armádní jezdecko může býti převahou nepřátelského jezdeckva vrženo zpět na přední části divisí prvního sledu nebo může úplně odkrýti frontu těchto divisí a přesunouti se na bok armády. Stejně tomu může býti s krycími nebo zajišťovacími oddíly.“ K tomu účelu bude nezbytno, aby divise první linie byly náležitě vybaveny snadno pohyblivými částmi (jezdecko, cyklisté, obrněná auta, mechanisovaná vojska atd.).

Nemají-li jich divise, nutno je přiděliti od armády, neboť v střetném boji je nevyhnutelně nutno, aby velitel divise měl k zesílení zpravodajských oddílů prostředky, které mu umožní samostatné osvětlení situace, poněvadž pro rychlý spád událostí, jak uvedeno shora, nesmí spoléhat jen na průzkum armádních prvků. Je zcela možné, že někdy jich ani nebude. Tato potřeba se vnučuje tím spíše, poněvadž zjednání a prověření dotyku náleží přímo do oboru velitelů předvojů. Není třeba se zmiňovati o tom, jaký význam má úspěšné zjednání dotyku a zprávy, získané tímto bojem pro další vývoj boje předvojů.

*

Průzkumné zpravodajské oddíly se střetnou s podobnými oddíly nepřítele a začne drobný boj po široké frontě, přibližně asi v stejnou dobu. Tyto oddíly budou hledět navzájem se vymanévrovat, prosáknouti mezerami a obejít odpory. Tím se fronta rozšíří a bude se kolísati podle střídavých úspěchů. Velitelé těchto oddílů musí okamžitě podati podrobné hlášení svým nadřízeným a musí je udržovati stále informované o vývoji situace. Mezitím stihnou je průzkumné prvky divisi, které posílí pronikání, hlavně na místě úspěchu, nebo budou se snažit zastaviti nepřítele tam, kde příliš postupuje. Velitelé proudů doplní předvojům dané úkoly tím, že jim označí důležitá místa v terénu, jež nutno obsaditi, aby si zajistili vliv na další vývoj boje. Půjde hlavně o obsazení dobrých pozorovatelů, získání výhodné základny pro další útok, dělostřeleckých posic atd. Úkol ve velkých rysech bude jim znám, neboť musí býti vydán „a priori“. Nutno připustiti menší jednotky pěchoty, určené k event. zesílení ustupujících průzkumných prvků. Dělostřelectvo předvoje je již v posici, ale nutno vydati rozkazy pro veškeré dělostřelectvo divise (proudu) za účelem podpory akce předvojů. Mezitím se předvoj pohybuje postupně skoky vpřed. Současně však se pohybuje i nepřítel. V prostoru mezi předvoji obou stran jsou průzkumné oddíly, které se střídavým štěstím hledí proniknouti, a nelze-li, alespoň uchováti terén jednou již jimi obsazený. To vše bude se dít velmi rychle, proto odpovídající sestava předvoje musí býti předem zaujata a musí býti rychle využito posledních chvil přízpusobiti ji situaci, která, jak předpokládáme, nastane podle všech zpráv, které jsme dosud dostali. Proto velitel proudu (divise) musí býti vpředu u předvoje, aby osobně mohl postřehnouti vývoj situace a náležitě vykonati obhlídku terénu, dosud provedenou jen podle mapy.

Zatím průzkumné oddíly většinou narazily již na souvislé pásmo palby, jen někde budou moci proniknouti, jinde opět ustupují pod tlakem nepřítele. Proto bude velmi nesnadné vystihnouti vhodný okamžik, kdy zasaditi předvoje k prověření dotyku a k opatření dalších nezbytných zpráv bojem. Zasažení předvojů je vlastně již připraveno v původní myšlence manévru; provedou to velitelé proudů a způsob, jak to vyplní, bude mít nepochybný vliv na další vývoj boje. Proto si musí velitel divise na to zajistiti velký vliv. Jisto je, že zasažení jednotlivých předvojů bude se nejen časově lišiti, nýbrž bude rozdílné i pokud se týká místa v terénu.*) Hlavní vliv na to bude mít úspěch zjednání dotyku přezvědých oddílů. Často bude předvoj zasažen

*) Předpokládám, že divise potáhne v několika proudech, z nichž každý bude chráněn svým předvojem, neboť společný předvoj v našich poměrech bude se vyskytovat hodně zřídka.

i proti vůli velitele tehdy, když převěždné oddíly zmateně opustily bojiště a pronásledující je nepřítel narazí znenadání na první části předvoje. Na tento případ musí býti velitel předvoje připraven, okamžitě přivítati nepřítele palbou a rozvinouti útok.

„Předvoje zahájí energickou ofensivu, aby se zmocnily míst, hodičích se k vyrazení k útoku, a usnadnily tak rozvinutí divise, jakož i překážely rozvinutí nepřítele. Snaží se rychle obsaditi místa, která jim byla určena za cíle a zajistí držení důležitých pozorovatelů; je-li třeba, dají všechny své jednotky do první linie tak, aby ochránily jednotky, které následují za nimi, proti překvapení pro-sakujícími nepřátelskými částicemi.“ (Čl. 344 G—V.) Pokud se týká místa, jež má předvoj obsaditi, bude nejlépe, určí-li je velitel divise pro jednotlivé své předvoje. Tím bude již předem zaručena součinnost a podpora. Na tuto eventualitu musí býti velitel divise připraven.

Avšak tato energická ofensiva předvojů nesmí býti vedena ad hoc, aniž útok nebyl řádně organisován a hlavně nebyl náležitě podporován dělostřelectvem, co možná celé divise (proudu). Lépe bude odložit o něco útok, nežli příliš riskovati, že pěchota narazí na organisovanou kulometnou a dělovou palbu nepřítele, aniž má zajištěnou podporu vlastního dělostřelectva.

*

Rekl jsem, že útok předvojů nebude veden na stejné linii, neboť tato linie je závislá na úspěchu převěždných oddílů. Nerovnost linie bude se měniti, poněvadž se linie dotyku pod úderem předvojů vlastních i nepřátelských bude pohybovati. Pohyb linie je vlastně hlavní charakteristikou střetného boje, neboť s tím je těsně spojena nejasnost a rychlá proměna situace. Řízení boje za podobných okolností vyžaduje odhodlaných velitelů všech stupňů, majících bystrý úsudek a schopných této nerovnosti bojové linie využiti bočným zasažením jak palbou, tak i pohybem podporovati sousední předvoj a tak společně proniknouti nepřátelskou clonou. Předvoj, který může pronikati, nesmí se zastaviti proto, že oba sousední nemohou postupovati, nýbrž musí pokračovati a tak obkličovati nepřátelský odpor, na nějž jest i čelně útočeno. Podobná situace může vzniknouti i u jednoho předvoje, ovšem zde vzájemná podpora a souhra bude mnohem snazší. Vzájemnou podporu předvojů budou řídit velitelé divisi.)

*

Předvoje rozvinuté na široké frontě za podpory valné části dělostřelectva budou postupovati tak dlouho, dokud nenarazí na organisovaný nepřátelský odpor, před kterým se zastaví. Nutno však počítati i s tím, že rozvinutý předvoj pod tlakem protivníka nejen že není s to udržeti obsazený terén, nýbrž ustupuje před útokem silnějšího nepřítele, nasadil-li hlubší útok; ať je tomu jakkoliv, bojem předvoje jsme získali pevný dotyk s nepřítelem a cenné zprávy o situaci, na jejichž základě se svede zahajovací boj nebo již boj sám.

Při zjednání dotyku převěždných oddílů, ale hlavně při rozvinutí dotyku předvoji nutno klásti velkou váhu na spolupráci s dělostřelectvem, které musí pěchotu (jezdeckvo) podporovati od prvního

*) Rekl jsem, že každý proud má svůj předvoj se svým velitelem, proto v tomto normálním případě bude vel. divise řídit souhrn jednotlivých velitelů.

okamžiku, kdy se střetla s důležitější silou nepřítele. „Kostrou bojové fronty, která se počíná rýsovat, je dělostřelectvo divise. Mohutnost a donosnost této zbraně jest jedním z prostředků, jak může velitel vnutiti nepříteli svou vůli. V střetném boji závisí vskutku úspěch značnou měrou na rychlém rozvinutí dělostřelectva a na opatřeních, která učiní.“ (Čl. 347 G—V.)

Aby to bylo možno provést, je třeba rozdělení dělostřelectva v celkové sestavě předvoje, proudu nebo v divise pečlivě připravit podle myšlenky manévru a hlavně přihlížeti k tomu, aby spojení mezi předními částmi pěchoty a dělostřelectvem bylo stále zajištěno. Mimoto musí velitel dělostřelectva učiniti taková opatření, aby zajistil průzkum a pozorování. Ovšem musí mu býti od velitelů proudů (divise) poskytnuty všechny nezbytné prostředky.

Ideálním řešením tohoto problému by bylo, kdyby dělostřelectvo proudu (divise) bylo rozvinuto dříve, nežli vstoupí předvoj v boj. Pak určitě dosáhneme převahy palby nad nepřítelem, bude možno zničiti všechny jeho ofensivní pokusy ještě v zárodku, naopak poskytneme vlastní pěchotě mohutnou podporu a chráníme ji před nepřátelským dělostřelectvem, jež v tomto případě bude vyhledávat a zaujímati posice pod soustředěnou palbou našich děl, čímž jistě utrpí jeho výkonnost.

Abychom se přiblížili co nejdříve k tomuto ideálu, bude dělostřelectvo předvojů (snad i dělostřelectvo valných vojů) při zahájení přibližovacího postupu postupovati po odřadech, t. j. jedna jeho část bude připravena, aby mohla ihned zahájit palbu a podporovati pěchotu předvoje, zatím co druhá část potáhne za pěchotou. Na vhodném místě v náležité vzdálenosti zastaví se druhá část, připraví vše, aby mohla ihned začít činnost a převzít úlohu první části. První část pak vyrazí ze svého vyčkávacího postavení a rychle táhne za pěchotou. Pěchota ovšem nesmí dělostřelectvu utéci. Skoky, jimiž budou postupovati odřady dělostřelectva, jsou závislé na terénu (pozorovatelnách), mohou však býti kolem 3 km.

Předem rozvinuté dělostřelectvo, těsně spolupracující s dobrou, útočným duchem prodechnutou pěchotou, je nástrojem, pomocí něhož možno vyrvat iniciativu nepříteli a podle libosti ho podřídit vlastní vůli. Míti iniciativu ve vlastních rukou, jest jednou z podmínek úspěchu v střetném boji.

Z toho je vidět, že důležitost dělostřelectva vzrůstá úměrně s rychlostí, s jakou chceme zasaditi přední části pěchoty v boj (útok), poněvadž čím rychleji chceme proniknouti, tím lépe musíme organisovati svou převahu palby a tím mohutněji musíme pěchotu podporovati. Při získání převahy palby nelze upřít, že účinnost dělostřelectva roste úměrně s ráží. Ovšem, počítáme-li stejný počet ran. To by předpokládalo, že je třeba míti již v předvoji hrubé dělostřelectvo. Ostatně již v roce 1914 Němci používali v předvoji vždy nejméně jedné baterie 105 mm houfnic a všeobecně kladli při střetném boji velký důraz na včasné rozvinutí hrubého dělostřelectva. Jak možno zjistiti z válečné historie, bylo německé hrubé dělostřelectvo nejobávanějším nepřítelem jak Rusů, tak Francouzů.

Gen. Andogskij v své studii „Střetný boj“ klade důraz na používání hrubého dělostřelectva v předvoji a praví: „Pokud se týká zařazení hrubého dělostřelectva, o tom nemůže býti nyní po

zkušenostech ze světové války žádných sporů; v předvoji je nutno míti hrubé dělostřelectvo. Je lépe přidělovati je po celých bateriích (nejméně baterii). V tom případě, že baterie v srovnání s počtem pěchoty v předvoji bude se asi zdáti příliš mnoho, v každém případě je třeba přiděliti alespoň jednotlivé kusy nebo čtyř hrubých houfnic nebo kanonů, abychom při navázání dotyku mohli využiti jejich donosnosti a mohutnosti. Přítomnost hrubého dělostřelectva v předvoj dovolí nám vnést paniku do nepřátelských kolon v tom případě, když se, předpokládajíc, že jsou v bezpečné vzdálenosti, dosud nerozvinuly. Mimo to může vzniknouti u nepřítele klamný názor o našich silách a vykonati tak dvojnásobný deprimující vliv, morální a materiální ztráty.

V našich poměrech musí se však uvážiti pohyblivost hrubého dělostřelectva, mohou-li se objeviti cíle, jež budou hodnotné pro hrubé granáty, a konečně, nebude-li jeho použití na újmu donosnosti. Proto, bude-li možno, aby divisi hrubé dělostřelectvo včas zajistilo podporu předvoji, není třeba pomýšleti na to, aby mu byla přidělena část tohoto dělostřelectva, neboť tím zvýšíme pohyblivost předvoje a jeho velitele zbavíme vážné starosti. Nebude-li však podobná podpora z různých důvodů v poměrně krátké době možná, nebude nevýhodné, když podle výše uvedených srovnání přidělíme baterii (četu) hrubého dělostřelectva předvoji, může-li míti vhodné cíle. Trhati baterii nezdá se vhodným, pokud jde o spojovací materiál a velení. Jisto však je, že zkušenost německá a ruská nutí i nás k přemýšlení o vhodnosti používání hrubého dělostřelectva v předvoji. Podobný výklad nezapadá do rámce tohoto článku, neškodilo by však vrátiti se k němu.

V této otázce zajdu ještě dále. Bude-li divise disponovati dalekonosnými polními kanony, bylo by velmi účelné přiděliti podobnou baterii (četu) předvojové koloně. Je přece nutno využití plně velké donosnosti a pomocí vzdušných pozorovacích prostředků zasáhnouti nepřítele ještě tehdy, když je při pochodu na cestách, a znemožňovati jeho dělostřelectvu klidné zaujetí palebného postavení a plnou výkonnost palby.

Z mnoha válečných příkladů uvedu působnost dělostřelectva 40. francouzské divise při střetném boji 22. září 1914. Dělostřelectvo (dva polní kanonové oddíly) přidělené levému proudu divise během celého postupu bylo postupně na střehu. Proto ihned, jakmile byl zjedнан dotyk čelními prvky předvoje, působilo dělostřelectvo ničivě na nepřítele a svou účinnou podporou umožnilo předvoji obsaditi výhodnou posici. Když pak nepřítel útočil s velkou přesilou a pokusil se obejítí odkrytý bok předvoje, znemožnilo tuto akci přehradnou palbou a zastavilo postupující německou pěchotu 145. pluku, kterému způsobilo ohromné ztráty. Tím umožnilo snadný ústup vlastního předvoje.

*

Bude snad poněkud podivné, že se mnoho nezmiňuji o činnosti a spolupráci letectva. Jeho činnost, ať jest jakákoliv, nebude se v úkolech lišiti od normálních požadavků, naň kladených. (Činnost zpravodajská, spojovací a sledování boje vlastních prvků.) Jen provádění bude ztíženo, neboť nepřítel bude v pohybu a potáhne v poměrně malých jednotkách, které mohou snadno využiti přirozených skrytů v terénu proti vzdušnému pozorování. Nebude význačných opevňovacích prací v terénu, a když budou, nesmí se dát letecký pozorovatel klamati, poněvadž většinou půjde o záchytnou posici

neprítel, jenž sám bude dále vpředu. Právě tak velmi nesnadným úkolem bude sledování vývoje dotyku na vlastní linii, jež bude podléhati neustálým výkyvům, o nichž však musí býti velitelé vždy včas zpraveni, aby mohli učiniti potřebná opatření. bojová činnost letectva se projeví jak proti nepřátelskému letectvu, tak proti cílům na zemi. To je však hlavně úlohou armádního letectva.

V.

Vše, co bylo výše uvedeno, svědčí o normálním případě střetného boje, řekl bych ideálního. Ovšem takové školské případy se vyskytují velmi zřídka. Obvykle se ve skutečnosti vyskytnou případy mimořádné. O nich se chci zmíniti v této stati.

Terénu se při střetném boji věnuje veliká pozornost. Může se však stát, že se v terénu vyskytne přirozená překážka (soutěska, řeka atd.), kterou bychom normálním pohybem celé velké jednotky nestihli. Přece však ovládnouti ji je významné pro další boj velké jednotky. V takovém případě je nejvhodnější sestaviti všeobecný předvoj, dostatečně silný, složený ze všech zbraní, který pak rychlým pohybem stihne význačné, přirozené linie, kde se opevní a vyčka příchodu zbývajících jednotek. Vyslání všeobecného předvoje nesmí býti provedeno ad hoc, nýbrž celá situace musí býti podrobena náležitému studiu, aby toto rozdělení sil nemělo špatných následků. Jeho síla musí býti úměrná úloze a vzdalenosti, na niž bude vyslán. Zásadně nemá býti všeobecný předvoj ponechan bez vydatné podpory více než 24 hodin. Toto riziko jest úplně normální, neboť síla palebných zbraní je málokdy zdolávána čelně, obvykle manévrem, který vyžaduje dosti času. Dále velitel divise musí znáti, že ve směru vyslaného předvoje skutečně potáhne.

K vyslání všeobecného předvoje má dojiti jen ve výjimečných případech, kdy již nelze použiti jiného řešení, neboť je to vždy spojeno s rizikem odděleného porážení podnikaným nepřitelem. Dále znamená tříštění sil. Nikdy valný voj, třebaže má vpředu všeobecný předvoj, není zbaven povinnosti vlastního zajištění. Nebezpečí jest jen poněkud zmenšeno, ale není odstraněno. Proto se musí jednotlivé proudy dále zajistiti proti možným nehodám. Jedno je jisto, že se pohyb valného voje může dít mnohem rychleji a že možno velmi vhodně použiti i noci při posledním přesunu k stížení posice, obsazené všeobecným předvojem, což by bylo lze za jiných předpokladů velmi nesnadno splniti.

Z válek, jejichž dějištěm bylo naše území, máme dva pěkné případy akce všeobecného předvoje, vyslaného k zajištění pohybu hlavních sil a k získání výhod obsazení výhodné posice. Je to během války 1866 akce brigády Mondela X. rakouského armádního sboru u Trutnova na Gablenzbergu a boj předvoje V. pruského armádního sboru u Vysokova.

Musím ještě podotknouti, že k vyslání všeobecného předvoje daleko vpřed musí ospravedlňovati úloha divise v armádě, jakož i to, že podobný podnik musí se dít v naprostém souhlasu s velitelem armády, neboť je při něm nutná spolupráce armádních prvků a sousedů.

Další případ se může vyskytnouti, když velitel divise zjistí, že předem vytčený prostor v terénu, který si dříve zvolil nebo mu byl stanoven, nemůže již normálně stihnouti, aniž se před tím střetne

s nepřítelem. Tedy hrozí střetnutí v terénu nevýhodném pro nás. V daném případě mohou nastati dvě eventuality:

buď zůstati na místě vhodném, na němž buď již jsme, nebo můžeme stihnouti včas, zde se rozvinouti a připravit na střetnutí;

nebo musíme-li z různých příčin vpřed (rozkaz, nechceme přepustiti bez boje široké území nepříteli atd.), musí velitel divise svou sestavu přizpůsobiti tomuto rychlému pohybu, zakončenému útokem. Předvoje musí býti úměrně zesíleny k této úloze, hlavně když má nastati jejich větší vzdálení od valných vojů. Jejich úkol musí býti velmi přesně definován, a má-li potrvati delší dobu, bude vhodné soustřediti všechny předvoje jednotlivých proudů v jedné ruce, pod jedním velitelem.

Rozhodne-li se velitel vyslati předvoje proudů vpřed, musí býti jist, že stihnou určenou posici dostatečně dříve, nežli valné voje nepřátelských předvojů, neboť jinak si nelze mysliti, že by proti stejné silnému předvoji nepřítel mohly úspěšně rozvinouti útok a sraziti ho z posice dříve, nežli by dostihla hlavní síla nepřátelské armády. S takovou náhodou počítati nelze. Proto musí býti zpravodajská služba velmi spolehlivá a dodati včas zprávy, chce-li velitel divise použití posledního okamžiku k předstížení nepřítel na výhodné posici pomoci předvojů kolon. Nikdy nesmí vydati předvoje oddělené zkáze.

Pohyb předvojů může se dít i v noci v tom případě, že jsou daleko vpředu nebo na posici, kterou mají stihnouti, již dostatečně silné zvědné nebo přezvědné oddíly. Mimoto výklad zpráv dovoluje, že lze s největší pravděpodobností předpokládati, že nepřítel během doby, po kterou bude trvati pohyb, nezažene tyto vlastní zvědné (přezvědné) oddíly a neobsadí posici.

*

Ve všech případech není možno nikdy zaručiti, že předvoje, ať všeobecný nebo jednotlivých proudů, stihnou vytčenou posici a budou se moci na ní zařídit. Válka je riziko; je na veliteli, aby toto riziko zmenšil na míru nejmenší, ale odstraniti je úplně není v jeho moci. Proto se může stát, že nepřítel předstihne předvoje a obsadí posici dříve význačnými silami. Co mají pak činiti předvoje? Útočný duch ovládá armádu a velitelé předvojů budou chtít stůj co stůj vyplniti rozkaz, který dostali, aniž dříve hlásili veliteli divise změnu situace, podniknou soustředěnými prostředky ihned po zjednání dotyku útok, a je-li posice dosti silně obsazena, budou mít předvoje vzhledem k malé hloubce útoku, kterou mohou vyvinouti, sotva úspěch. Proto nutno jednati poněkud opatrněji, není-li jiných pohnutek (rozkaz, nutnost atd.), jež ospravedlní riziko náhlého útoku. Především nutno těžiti ze zjednání dotyku s nepřítelem a důkladně prozkoumati nepřátelské posice na všech stranách, hlavně vyhledati, má-li mezery a kde jsou křídla. Mimo to nutno na určitých důležitých místech provésti průzkum silou (bojem), abychom zjistili soudržnost a obsazení fronty. Zjistíme-li dosti mezer (křídla) a není-li soudržnost právě úplná, možno předpokládati, že máme činiti se slabšími částmi nepřítel. Pak může velitel předvoje (jak všeobecného, tak i proudů) po předchozí dohodě s velitelem divise podniknouti útok, spojený s manévrem v mezerách pronikáním a na křídlech (obchvatem). V podobném případě bude naděje na úspěch, že se v několika hodinách podaří předvoji zatlačiti nepřátelské části z posice zpět.

Zjistí-li se však, že soudržnost fronty nepřítele je značná, že není mezer, kterými by se mohlo proniknouti, a že křídla jsou dobře chráněna, nebo příliš vzdálena pro manévr předvojů, bude záhodno zprávy, získané dotykem a průzkumem, hlásiti veliteli divise. Z nich možno usouditi, že je co činiti nejméně s rovnocenným nepřítelem silám vlastních předvojů, jež zatím obsadily výhodné posice. Může se přihoditi, že nepřítel sám bude podnikavý a bude znepokojovati vlastní přední části. V tomto případě bude lépe, když předvoje rozvinuty zaujmou vyčkávací postavení v dobré posici v blízkosti nepřítele, s nímž zachovají dotyk pomocí hlídek, a budou ho pozorovati. Posice bude třeba částečně organisovati a může eventuálně býti výchozí základnou pro útok divise na nepřátelské postavení nebo k vedení záhajovacího boje.

Jsme však v střetném boji, při němž se situace velmi rychle mění. Na průzkum nepřátelské posice po zjednání dotyku je třeba určitého času, jehož se sice může využiti k přípravě útoku předvojů, ale přece jen za tuto dobu se situace může pozměniti a nepřítel může dostati posily. Mimoto průzkumem ztrácíme čas, draho cenný čas, a snad i vhodný okamžik, v němž zničíme nepřítele. Na druhé straně vedeme útok sice soustředěnými silami, ale slabými a na protivníka, jehož hodnotu dobře neznáme. Proto je nesnadno poraditi co v podobném případě podniknouti, zda útočiti ihned, či až po vykonání příprav a ohledání. Zde na papíře nutno tento případ objasniti co možná nejlépe, ale není možno stanovit přesný recept, jak si počínati ve skutečnosti. Jinak by „veleti“ nebylo tak nesnadné. V podobných případech vyjádří se individualita velitele, jeho inteligence, schopnosti, předvídavost, umění, energie a štěstí. Tyto případy nelze vměstnati do několika sablon, podle nichž se potom bude pracovati. To též není úmyslem výše uvedené úvahy. Jejím úmyslem jest uvést všechny podmínky, jež se mohou vyskytnouti a na něž třeba mysliti a pamatovati. Provedení bude věcí velitele a vojska. To ovšem neznamena, že útok musí vésti jen předvoje, mohou se ho účastniti čela valných vojů, hlavně dělostřelectvo. Pak to bude zahajovací boj.

(Pokračování.)

Podplukovník B. BENEŠ:

Součinnost pěchoty s vlastními těžkými kulomety.

Ve Vojenských rozhledech, roč. IX., čís. 12, str. 713 je stejnojmenný článek škpt. V. Woschilda.

Autoru přináleží najisto zásluha, že jím dal i u nás na přetřes tuto ožehavou a pro pěchotu — řekl bych — životní otázku. To se týká spolupráce pěchoty s těžkými kulomety vůbec, kdežto pisatel si všímá obsírněji jen části, t. j. střelby mezerami.

Vypracoval si dobrou praktiku technického rázu k realizaci střelby těžkými kulomety mezerami vlastní pěchoty a v schematických náčrtcích ukazuje taktickou spolupráci s pěchotou. Žel, že návrh ten po většině, pokud se taktické stránky týká, je ideální teorie, v praxi málokdy uskutečnitelná.

Spolupráce těžkých kulometů s pěchotou (s rotami I. sledu) je problém, nad nímž si lámou hlavy již delší čas po světové válce i vojenští odborníci armád cizích, a hledají se všemožné cesty, jak